

Svenska Vykortsföreningens Nyhetsbrev

Nyhetsbrev nr 8 december 2017 (2017-12-08)

Hej!

Välkommen till nyheter och vykortsbulletiner från Svenska Vykortsföreningen!

Innehåll

- Julen klappar på porten
- Kort-nytt nr 4/2017
- Tidiga svenska julkort - kartongkorten
- Aktuella mässor och aktiviteter
- Om nyhetsbrevet

Nobelfesten, Lucia, Jul och Nyår!

Lucia, jul och nyårs-kort finns i alla smaker! Särskilda konstnärer och stilar, med topografisk vinkling, fotografiska etcetera - ett antal lär synas på vår [facebook-sida](#) managerad av Ann-Britt Torsek, Lena Länta och undertecknad.

Kort-nytt nr 4/2017 Årets julklapp!

Nu kommer Kort-nytt nr 4/2017 när som helst i brevlådan till våra medlemmar!

Den här gången blir det 36 välmattade sidor med bland annat:

- Gunnar Sohls berättelse om Värmlandsfotografen Axel Aurelius
- Thorbjörn Perssons krönika som den här gången belyser Finlands hundraårsjubileum
- Vår nestor Anders Saxon skriver om spel och dobbel i Monaco
- Eva Emanuelsson låter ett vykort berätta om Olssons gård i Gåde
- Ryktet säger också att svenska Disney-kort ingående granskats av Arne Sandström!

Årets julklapp till den som har allt? Kort-nytt förstås! För nya medlemmar med betalning oss tillhanda 2017 får nr 4 sig tillskickade så långt lagret räcker samt medlemskap och 4 Kort-nytt hela 2018.

150 kronor till vårt plusgiro 467 48 88-5. Glöm inte namn, adress och mejl till mottagaren!

För artiklar, tips, aktiviteter med mera, kontakta vår redaktör och ordförande [Benny Kullinger](#).

För annonser, kontakta vår annonschef [Arne Sandström](#),

Tidiga svenska julkort - kartongkorten

Så här års är det ju dags att tänka på julkorten, och en rad sådana publicerar vi som adventskalender på vår Facebook-sida.

Själv ägnade jag en liten återblick till de vackra kartongkorten som i Sverige var vanliga som julhälsningar under 1890-talet. Med en upptäcksfärd i Svenska Dagbladet kunde jag från 1890 och framåt para ihop många av de svårdaterade kartongkorten med publiceringsdatum.

SvD 1890-12-09 Tullbergs konstindustriella aktiebolag ger ut färgtryckta litograferade julkort, små genrebilder, dels reproduktion efter äldre målningar dels nyproducerade.

Daldans. Efter Amalia Lindegren. Amalia Lindegren (1814-1891) tillhörde de första kvinnorna som fick lära sig måla på Akademien på 1850-talet och den första som fick stipendie att resa utomlands för fortsatta studier. Kortet är inte daterat och saknar förlag/tryckeri men jag tror ändå att det är en bra kandidat eftersom det är en typisk genrebild enligt 1800-talets konsttermer, färgerna är vältryckta

men lite plattare och mindre detaljrika än samma motiv på ett vykort utgivet med delad adressida efter 1905.

Konst- och Litteraturnotiser.

Minnen från Skansen och Nordiska museet På *Hasse W. Tullbergs konstförlag* har utkommit en serie kort med färglagda bilder från Skansen och Nordiska museet, som torde komma att mottagas med mycket nöje af de talrika vänner af museet som önska ett på samma gång vackert och billigt minne derifrån.

De små korten, som säljas till 35 öre stycket, visa från Skansen bilderna af den blekingska ryggåstugan, högstugan från Mora, lapplägret i vinterskrud och Nyingen. Från Nordiska museet visa de folkliksbilder från Jerfsö och Bjuråker samt stugointeriörer från Skåne, Halland och Södermanland.

Bilderna från Skansen äro tecknade af *C. Hedelin*, de från Nordiska museet af *Emil Åberg*. Det klara och vackra färgtrycket är utfördt på Centraltryckeriet.

En ytterligare dragningskraft för museets vänner böra korten ha slutligen derigenom att förläggaren frikostigt anslagit hälften af behållningen vid deras försäljning åt Nordiska museet.

SvD 1892-11-08: Hasse W. Tullberg ger ut bilder från Skansen och Nordiska Museet av Emil Åberg och Carl Hedelin.

Nying från Dalsland av Carl Hedelin: en nying är en stockeld som höll skogsarbetare varma hela natten.

Bålastuga signerat Emil Åberg. Bålastugan byggd 1785 var det första bondehem som inköptes av Alfred Bexell 1876 med husgeråd, möbler och allt utom förre ägarens kläder för att bevaras musealt. Bexell var därmed 9 år före Hazelius första inköp till Skansen.

Svenska julkort i kromolitografi och afsedda till gratulationskort vid jul och nyår ha i dagarna utsläpps i handeln af Tullbergs konstindustriaktieföretag. Det är oss ett nöje omnämna dessa kort såsom alltigenom svenskt arbete. De äro tecknade efter tefflor af Johan Tirén, Jenny Nyström, A. Genberg och C. Hedelin, och framställa svenska landskap, genrestycken och folkdräkter från olika trakter af vårt land, de flesta anslutande sig till vinterns och speciellt julens nöjen och plägseder.

Tirén har lemnat fem tefflor, skildrande lifvet i Norrland och Lappland, Jenny Nyström sex genrebilder, Hedelin sju tefflor, skildrande julens firande, och Genberg två förtjusande svenska landskap, ett vinterstycke och en sommarbild från Marstrand.

Att döma af de oss tillhandakomna profven är det ett glädjande faktum att den förut obehjådade importen från utlandet af dylika tryckalster icke längre behöfver urskuldans med det påståendet att fullgod vara icke kan åstadkommas i vårt land. Äfven prisbilligheten lemnar intet öfrigt att önska. Hvarje kort kostar nämligen endast 40 öre.

SvD 1894-11-24: Tullbergs med Jenny, Carl Hedelin, Johan Tirén och Anton Genberg.

Ett av de tidigaste svenska tomtekorten? Tecknat av Carl Hedelin har det här kartongkortet tryckts betydligt tidigare än den skrivna dateringen på framsidan. Tullbergs konstindustris logga nederst till vänster bytte T mot G när Granberg tog över företaget 1895. Carl Hedelin tog sitt liv under tragiska omständigheter augusti 1894 så förlagan är senast målad detta år. Mycket pekar på att det är en av sju bilder på julens firande av Hedelin som nämns i notisen ovan.

Vackra julkort ha utkommit i handeln
 på bokhandlaren A. Eliassons förlag De äro
 illustrationer till svenska sagor och tryckta med
 icke mindre än 17 färger efter målningar af
 Jenny Nyström. Förljusande bilder af »Röd-
 lufvan», »Ljungby horn», »Prinsessan Törnros»
 m. fl. skola säkert med nöje ses af emättingarna.
 Men äfven äldres smak är tillgodosedd med af-
 bildningar ur »Romeo och Julia» och »Lohen-
 grin». Prisen ställa sig så billigt som 40 och
 75 öre.

SvD 1894-12-13 Samma år kommer Jennys första knäck för Axel Eliasson. Välkända sago- och genremotiv för stora och små. Före 1894 hittar jag inga notiser om julkort av Jenny Nyström. Från 1884 när SvD startade förekommer hon mycket flitigt i tidningen men då i samband med anmälan av eller reklam för ett otal böcker illustrerade av henne eller när hennes original förekommer som vinster i konstlotteri.

Jenny Nyström "Prinsessan Törnrosa"

Vackra nya julkort ha utkommit å
Axel Eliasons konstförlag härstädes. De äro af
olika storlek, från de små vanliga julkorten till
kort i stort, prydligt kartonneradt format. Mo-
tiven äro lika skiftande, tomtar och nissar och
motiv, hemtade från gamla sagor. Jenny Ny-
ström är konstnärinnan och vackrare och näp-
nare bilder ha icke ofta utgått från hennes hand.

SVD 1896-12-21 Det här är faktiskt första notisen som explicit talar om att Jenny ritar tomtar på julkort! Hennes första tomtar ritades åt Viktor Rydbergs Lille Viggs äventyr redan 1873, och hon återkom med en mera klassisk tomt till ett annat Rydbergverk, Tomten 1881, men detta var illustrationer, inga julkort.

Kartongkortet har också en handskriven julkhälsning daterad 1896!

Aktuella mässor och aktiviteter

För de vanliga mässorna och föreningsaktiviteterna börjar det nu se ganska tunt ut i kalendern. Ett av de få undantagen i december blir den 26–27 med en Antik- & samlarmässa i Karlstad Ti 11–16, ons 10–16, Tingvallahallarna, (HAIK Arena), Karlstad Arr: [Mäss-Card](#).

Om tiden blir lång finns det sysselsättning för vykortsvänner! Många av våra museer väntar in julen med utställningar med julsmak – om inte alla ställer ut julkort som Grafiska Museet i Linköping så kan man hitta

[Postmuseum, Stockholm: Transit](#)

Utställningen öppnade 24 november och pågår till januari 2019

När första världskriget bryter ut i juli 1914 får Sverige rollen som transitland mellan öst och väst. Oräkneliga miljoner brev och paket utväxlas i den lilla staden Haparanda under de fyra år som kriget pågår. Sverige är även transitland för krigsfångepost mellan Tyskland-Ryssland och Tyskland-Japan.

I utställningen får besökaren följa tre personer. Det är fotografen Mia Green, postexpeditörerna Sixten Törneblad och Konrad Johnsson.

[Tekniska museet, Stockholm: Att se världen – den fotograferande människan](#)

Utställningen öppnade den 25 oktober. Inget fastställt slutdatum, minst februari ut 2018.

För 175 år sedan spreds fotografen över världen, då en dyr och svår teknik med få användare. Stegvis blev fotokonsten mer tillgänglig. Numera är människan ett fotograferande släkte och kameran allas egendom.

Med samlingarna som utgångspunkt gör Tekniska museet nedslag i fotografins utveckling i Sverige från 1840-talet och in i modern tid.

Utställningen öppnar i samband med boksläppet av Tekniska museets årsbok Att se världen – svensk fotografi under 175 år.

[Göteborgs stadsmuseum: Skolplanschen mellan klassrum och vintage](#)

1 december 2017–2 december 2018

Skolplanscher har blivit en trendig inredningsdetalj och populära samlarobjekt. Göteborgs stadsmuseum har en stor samling av skolplanscher och de skildrade inte bara forna tider och fjärran länder utan även samtiden, med den svenska vardagen på landet och i staden.

[Malmö Museer Tryckt till jul](#)

23 september 2017–7 januari 2018, Slottsholmen

Frossa i mönster i julens olika teman i utställningen ”Tryckt till jul”! Fokus är på 1950- och 1960-talets dukar och bonader. De första tryckta juldukarna kom redan på 1920-talet, men först på 1950-talet börjar man anlita formgivare och konstnärer för att komponera dukar och bonader. Då blir också färgerna och formerna djärvare.

[Gamla julkort på Grafiska Museet i Gamla Linköping](#)

En utställning om julkort från tiden runt sekelskiftet 1900.

Utställningen visas på Grafiska Museet, Friluftsmuseet Gamla Linköping, under perioden 19/11-31/12 2018. Den invigdes av landshövding Elisabeth Nilsson den 2/12 kl 13.30.

[Svenska vykortsföreningens aktiviteter](#)

Årsmöte Svenska Vykortsföreningen Lördagen den 17 mars kl. 13

Höganäsgatan 6 B, Uppsala

Sedvanliga årsmötesförhandlingar, föredrag och förplägnad.

Anmälan senast 10 mars till [Benny Kullinger](#), 0705-55 39 50.

Ni kan redan nu boka in Vykortets dag 2018, Uppsala:

Lördagen den 24 mars 2018, 10-16, Vaksalaskolans matsal.

Arrangör: Svenska Vykortsföreningen, boka bord hos mässgeneral: [Christer Ögren](#), telefon 0291-21156.

Närmare uppgifter om mässor hittar ni på vår hemsida www.samlavykort.se.

Vill ni se era egna evenemang där så hör av er till info@samlavykort.se!

Om nyhetsbrevet

Kort-nyttets nyhetsbrev är ett organ för Svenska Vykortsföreningen, en ideell förening med övergripande syfte att främja intresset för vykort.

Du har fått nyhetsbrevet för att du är medlem eller för att du varit i kontakt med föreningens styrelse om information eller tex handlat med vykort.

Vi skickar också till företrädare i för andra vykorts- och filatelistföreningar.

Vi är föreningsmedlemmar i Sveriges Filatelist-Förbund

Bästa hälsningar

Thorbjörn Persson
Marknadsansvarig i styrelsen för Svenska Vykortsföreningen.
Ryavägen 96, 191 63 Sollentuna
mobil: 0733-131220

Svenska vykortsföreningens Facebook-sida www.Facebook.com/Samlavykort

Hemsida: www.samlavykort.se

Svenska Vykortsföreningens Nyhetsbrev